ڳوٺ ۾ ميلو لڳل هو. وڏا توڙي ننڍا سڀ خوش
هئا. شوڀا، اشوڪ ۽ مهڪ پنهنجي ماءُ ۽ پيءُ
سان گڏجي ميلي لاءِ تيار ٿيا. انهن جي خواهش
تي ساران، جُمن، بختاور ۽ تاج بہ تيار ٿي آيا.
سڀ دوست گڏجي ميلو گهمڻ ويا.

ميلي ۾ ماڻهن جا ميڙ هئا. دڪان سهڻي نموني سينگاريل هئا. رستن جي ٻنهي پاسن کان رنگ برنگي جهنڊيون لڳل هيون. ڳوٺ جا ٻار، جوان ۽ پوڙها ميلي ۾ موجود هئا. پولڙي جو ناچ ۽ ڪَرتب ڏسي سڀئي ٻار خوش ٿيا ۽ تاڙيون وڄائڻ لڳا.

ميلي ۾ ڪاٺ جي گھوڙن وارا جُھولا ڏسي ٻار انهن ڏانهن ڊوڙيا. ٻارن انهن گھوڙن تي سواري ڪئي، ڪين ڏاڍو مزو آيو. انهن چاهيو پئي تہ اُهي گهڻي دير جُھولن تي ڦرندا رهن، پر اڃا ميلي ۾ ٻيون شيون بہ ڏسڻ وڻان هيون.

ميلي ۾ ڪوڙ سارا رانديڪن جا دڪان به هئا. ٻارن پنهنجي پسند جا رانديڪا خريد ڪيا. مهڪ بيٽ، شوپا ڪار ورتي. بختاور ۽ اشوڪ بال ورتو. ماءُ پيءُ ڪين ڪائڻ لاءِ جليبيون ۽ مائو وٺي ڏنو.

ٻار اڃا دڪانن وٽ ئي هئا تہ ننڍڙي مهڪ کين نظر نہ آئي. سڀئي پريشان ٿي ويا ۽ مهڪ کي ڳولڻ لڳا. گهڻي ڳولا ڪانپوءِ مهڪ قلفي واري دڪان وٽ نظر آئي. سڀئي ڊوڙي مهڪ وٽ پهتا. انهن مهڪ کي سمجهايو تہ ائين اڪيلو ڪيڏانهن وڃڻ نہ کپي.

جڏهن هو گهمي ڦري ٿڪجي پيا تہ شام جو گهر موٽيا. ساران، جُمن، بختاور ۽ تاج بہ پنهنجي پنهنجي گهر روانا ٿيا. مهڪ، اشوڪ ۽ شوپا ڏاڏيءَ وٽ آيا ۽ ڪيس، ميلي مان ورتل رانديڪا ڏيکاريا.

ميلي جو حال احوال ڏيندي اُنهن مهڪ جي گم ٿيڻ جي ڳالهه ڪئي. ڏاڏيءَ ڪين هدايت ڪئي تہ وڏن جي اجازت کانسواءِ ڪيڏانهن بہ وڃڻ نہ کپي. مهڪ پڪو پهہ ڪيو تہ هاڻي اُها ڪڏهن بہ اڪيلي ڪونہ ويندي. ڏاڏيءَ ٻارن کي پيار ڪيو.

بِگ بُڪس

BIG BOOKS

(پهرئين درجي لاءِ)

پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ (USAID-Pakistan Reading Project) يُو ايس ايڊ (USAID) جي مالي سهڪار سان عمل ۾ ايندڙ پنج سالہ پروگرام آهي. جنهن جو مقصد پاڪستان ۾ صوبائي ۽ علائقائي تعليم کاتي جي تعاون سان شروعاتي دَرجن جي شاگردن ۾ 'پڙهڻ' جي صلاحيتن ۾ بهتري آڻڻ آهي. ان سلسلي ۾ پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ پهرئين دَرجي جي شاگردن ۾ سنڌي پڙهڻ جي مهارتن کي وڌائڻ لاءِ هِي تدريسي مواد تيار ڪيو آهي.

بِگ بُڪس انهيءَ تدريسي مواد جو اهم حصو آهن. هي ڪتاب استاد، شاگردن آڏو 'وڏي آواز ۾ پڙهڻ' واري طريقي مطابق پڙهندا. 24 هفتن لاءِ 24 بِگ بُڪس لکيا ويا آهن، هر هفتي هڪ بِگ بُڪ پڙهايو ويندو. هر بِگ بُڪ جي پٺيان استادن لاءِ اُن هفتي جي پڙهڻ جي مهارتن لاءِ سرگرميون ڏنيون ويون آهن. وڏي آواز سان پڙهڻ دوران ان ڳالهہ جو خيال رکڻ گهرجي تہ شاگردن کي مڪمل ڪهاڻي پڙهي ٻڌائجي. بِگ بُڪس جون هي ڪهاڻيون لکڻ دؤران ڪيترن ئي اصولن کي نظر ۾ رکيو ويو آهي. مثال طور، مخصوص موضوعن جي چونڊ، شاگردن جي عمر ۽ ذهني سطح، مناسب لفظن جو ذخيرو، سادو اسلوب ۽ شاگردن جي دلچسپيءَ جي عنصر کي قائم رکڻ لاءِ واضح ۽ وڻندڙ تصويرون وغيره.

هن ڪاوش جي نتيجي ۾ استاد، شاگردن جي 'پڙهڻ' جي مهارتن: ڇَپيل تصوُر، صوتي ڄاڻ، صوتيات، لفظن جو ذخيرو، رواني ۽ تفهيم جي صلاحيتن ۾ واڌارو آڻي سگهندا. هي بِگ بُڪس، اسڪول لائبريري جو حصو بڻجندا تہ جيئن ايندڙ شاگرد پڻ هنن ڪتابن مان لاڀ حاصل ڪري سگهن ۽ بولي سکڻ ۽ پڙهڻ ۾ دلچسپيءَ جو هِي سلسلو جاري رهي.

اسان کي اميد آهي تہ پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ جي هيءَ ڪاوش سنڌ جي پرائمري اسڪولن ۾ پڙهڻ جي معيار کي بهتر کان بهتر بڻائڻ ۾ ڀرپور ڪردار ادا ڪندي. پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ ۾ هيٺ ڏنل تعليمي ۽ تدريسي مواد شامل آهي:

- ٽي آءِ جي ماڊيولز
- سبقي منصوبا
- فليش ڪارڊز
- ويڊيوز
- ورڪ بُڪ
- بِگ بُڪس
- سُر (Vowel) آوازن جا چارٽ

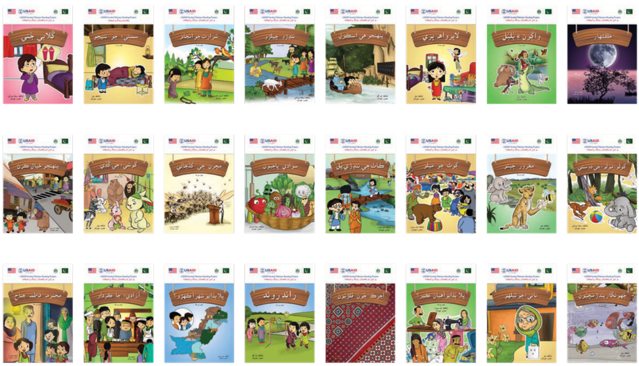

تدريسي مواد جي تياريءَ دؤران هن کي هر قسم جي غلطيءَ کان آجو رکڻ جي ڀرپور ڪوشش ڪئي وئي آهي. تنهن هوندي بہ استعمال دؤران جيڪڏهن ڪا ڪَمي نظر اچي تہ ان بابت مهرباني ڪري ٿرٽ پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ جي صوبائي/ ضلعي آفيس کي ڄاڻ ڏني وڃي. ان سهڪار جي لاءِ اسان اوهان جا ٿورائتا رهنداسين.

اُستادن جي لاءِ هدايتون

پهريون ڏينهن (اڳڪٿي، اڳوڻي معلومات ۽ ڳالھ ٻولھ)

پڙهڻ کان پهريان:

شاگردن کي ڪهاڻيءَ جو ٽائيٽل ڏيکاري پڇو تہ:

- توهان جي خيال ۾ اڄ ڪهڙي ڪهاڻي پڙهنداسين؟
- تصوير ۾ ڇا نظر اچي رهيو آهي؟

پڙهڻ دؤران

- ميلو ڇا ٿيندو آهي؟
- توهان جي ڳوٺ ۾ ڪهڙا ميلا لڳندا آهن؟
- ميلي جي توهان کي ڪهڙي شيءِ وڻندي آهي؟

پڙهڻ کان پوءِ

- ميلو ڏسڻ ڪير، ڪير ويا؟
- ڳوٺ جي ميلي ۾ ڇا هئو؟
- ميلي ۾ ڪير گم ٿيو؟

ٻيو ڏينهن (آوازن جي مشق)

پڙهڻ کان پهريان:

- شاگردن کان پڇو تہ اڄ توهان ڪهڙو اکر/آواز سکيو آهي؟ (جواب: زير /اِ/) آوازن جي چارٽ مان ٻڌايو.
- توهان اهڙا لفظ ٻڌايو جن جي شروع ۾ آواز زير /اِ/ هجي. (ٻِت، ڇِت، ٻِلي، رِلي)

پڙهڻ دؤران

- صفحو نمبر 3 ۾ ڏنل جملو 'اجا ميلي ۾ ٻِيون بہ شيون ڏِسڻ وٽان هيون.' پڙهو ۽ شاگردن کان پڇو تہ هن جملي ۾ اهڙا لفظ ٻڌائين جيڪي اکر/آواز زير /اِ/ سان شروع ٿيندڙ هجن. (جواب: ٻِيون، ڏِسڻ)
- لفظ 'ٻِيون' کي ٽاڙي وچرائي پدن ۾ پڙهايو. (/ٻِ/،/يُون/)
- لفظ 'ڏِسڻ' ۾ گهڻا پد/آواز آهن؟ (جواب: ٽي)

ٽيون ڏينهن (لفظن جو ذخيرو، سنڌي ۽ ٻي ڪا مادري زبان)

پڙهڻ کان پهريان:

(ٿي سگهي ٿو تہ توهان جي ڪلاس ۾ ڪجھ اهڙا ٻار موجود هجن جن جي مادري ٻولي سنڌي نہ هجي، ان صورت ۾ هي سوال توهان انهن ٻارن کان پڇندؤ).

- شاگردن کي ڪهاڻيءَ جي ٽائيٽل تي 'رڇ' جي تصوير ڏيکاري پڇو تہ توهان جي ٻوليءَ ۾ رڇ کي ڇا چوندا آهن؟

پڙهڻ دؤران

- صفحي نمبر 2 تي جملو 'پولڙي جو ناچ ۽ ڪرتب ڏسي سڀئي ٻار خوش ٿيا' کي تاثرات سان ادا ڪري انهن جي ٻولي ۾ ورجائڻ لاءِ چئو.
- صفحو نمبر 3 تي 'جهولن' جي تصوير ڏيکاري شاگردن کان پڇو تہ توهان جي ٻوليءَ ۾ جهولن کي ڇا چوندا آهن؟

چوٿون ڏينهن (چِپيَل تَصور)

پڙهڻ کان پهريان:

- ٻارن کي ڪتاب جو اڳيون ۽ پويون حصو ڏيکاريو، ڪهاڻي جي عنوان طرف اشارو ڪري ان جو نالو پڙهو گڏوگڏ ليکڪ ۽ مصور جا نالا پڙهي ٻڌايو.

پڙهڻ دؤران

- ڪهاڻي کولي پڇو ڪٿان کان پڙهڻ شروع ڪنداسين؟
- پهرئين سِٽ ختم ڪرڻ کان پوءِ سوال ڪيو تہ هاڻي اسان کي ڪهڙي سِٽ پڙهڻ گهرجي؟

پڙهڻ کان پوءِ

- ڪهاڻيءَ جو ڪو بہ صفحو کولي پڇو تہ صفحو نمبر ڪٿي لکيل آهي؟
- اُن صفحي جو آخري لفظ ڪهڙو/ڪٿي آهي؟

پنجون ڏينهن (لفظن جو ذخيرو، پهاڪا ۽ اصطلاح)

پڙهڻ دؤران

- صفحي نمبر 4 ۾ جملو 'ميلي جا ڪيل تماشا ڪين ڏاڍا وڻيا' پڙهو ۽ معنيٰ ٻڌايو 'وندر' پوءِ مثال ڏيو. (ميلي ۾ ڪيل تماشا هوندا آهن) اهڙيءَ طرح ٻيا جملا ناهڻ ۾ شاگردن جي مدد ڪيو.
- صفحي نمبر 8 ۾ جملو 'ميلي جو حال احوال ڏيندي هنن مهڪ جي گم ٿيڻ جي ڳالھ ڪئي' پڙهو ۽ معنيٰ ٻڌايو 'خبرچار' پوءِ مثال ڏيو. (مون اسلم جي گهر وڃي ان جا حال احوال پڇيا) اهڙيءَ طرح ٻيا جملا ناهڻ ۾ شاگردن جي مدد ڪيو.
- صفحي نمبر 1 ۾ 'ميلو' کي جملن ۾ استعمال ڪرايو.
- صفحي نمبر 8 ۾ 'گم' کي جملن ۾ استعمال ڪرايو.

ڇهون ڏينهن (ڳالھ ٻولھ، ڪهاڻيءَ جو ذاتي زندگيءَ سان ڳانڍاپو)

پڙهڻ کان پهريان:

- توهان ڪهڙا ميلا گهميا آهن؟
- سرڪس ڇا کي چئبو آهي؟

پڙهڻ دؤران

- جيڪڏهن توهان ميلو گهمو تہ ڪهڙن جهولن تي چڙهندو؟
- ٻارن ميلي ۾ ڇا ڪاڌو؟
- ٻارن ميلي مان ڪهڙا رانديڪا ورتا؟
- توهان مان ڪهڙو ٻار پولڙي جو ڪرتب ڪري ڏيکاريندو؟

پڙهڻ کان پوءِ

- مهڪ جي جاءِ تي توهان هجو تہ ڇا ڪيو ها؟
- ماٽهن جي ميڙ واري جاءِ تي ڪهڙو خيال رکڻ گهرجي؟
- هيءَ ڪهاڻي پنهنجن لفظن ۾ ٻڌايو.

www.pakreading.org

This publication is made possible by the support of the American people through the United States Agency for International Development (USAID). It is produced by the USAID-funded Pakistan Reading Project in collaboration with the provincial/regional government. The contents are the sole responsibility of the project and do not necessarily reflect the views of USAID or the United States Government.

هن اشاعت جي فراهمي آمريڪي عوام جي سهڪار سان بين الاقوامي ترقيءَ جي آمريڪي اداري طرفان ڪئي وئي آهي. هي دستاويز يو ايس ايڊ-پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ، صوبائي/ علائقائي حڪومتن جي تعاون ۽ پائيواري سان تيار ڪيو آهي. هن اشاعت جي مڪمل ذميواري پاڪستان ريڊنگ پراجيڪٽ جي آهي ۽ ضروري نہ آهي تہ هي يو ايس ايڊ يا آمريڪي حڪومت جي نظريي جي عڪاسي ڪندي هجي.